

vedení reformy. Zákon projednán byl velmi rychle; v důvodové zprávě k tomuto zákonu se praví, že by bylo téměř hříchem, kdyby republika, je-li možno, aby tyto pozemky byly pachtýřům odevzdány, zdržela tuto otázku ne snad o několik měsíců, nýbrž i jen o týden. Jsem přesvědčen, že by se bylo věci i těmto pachtýřům více prospělo, kdyby se bylo úplnému promyšlení a dokonalé úpravě zákona poskytlo poněkud více času a kdyby se bylo tím vydání zákona o týden nebo třeba i o několik měsíců zdrželo.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Navrhne-li se dodatečně, aby manželství osoby za mrtvou již prohlášené, uznáno bylo za zrušené, nezavádí se nové ediktální řízení, nýbrž postačí doplniti šetření s obhájcem manželského svazku.

X žádal u krajského soudu v P., aby manželka jeho Josefa, která se před mnoha lety vystěhovala do Ameriky a o které došla později soukromá zpráva, že tam v nemocnici zemřela, prohlášena byla za mrtvou a manželství jeho s ní dne 3. října 1876 dle ritu katolického v H. uzavřené za zrušené. Krajský soud nezdědiv obhájce svazku manželského konal šetření a po provedení jeho prohlásil usnesením ze dne 6. prosince 1918 T 33/17 Josefa X dne 29. května 1856 narozenou za mrtvou. Na to k nové žádosti Xové vydal nové usnesení z 1. února 1919, jímž ustanovil advokáta Z za obhájce svazku manželského a zároveň dodatkem k hořejšímu usnesení svému vyslovil, že manželství pokládá jest za zrušené.

Stížností obhájce svazku manželského vrcelní zemský soud v Praze nevyhověl, zamítnutí návrhu obhájce na zavedení nového ediktálního řízení takto odůvodňuje:

X žádal ve smyslu § 9. zákona ze dne 16. února 1883 č. 20 ř. z., aby Josefa X, jeho manželka byla prohlášena za mrtvou a zároveň, aby manželství jeho s ní uzavřené bylo prohlášeno za zrušené.

Soud I. stolice měl tudíž dle odstavce 3. téhož §u v usnesení o prohlášení Josefy X za mrtvou rozhodnouti též o druhé žádosti Xové. Stalo-li se tak teprve k opětné žádosti tohoto dodatečným usnesením v odpor vzatým, nelze tuto žádost pokládati za zvláštní žádost ve smyslu odstavce 4, § 9. cit. zákona, o níž by znovu řízení v tomto zákoně předepsané zavedeno býti mělo, nýbrž za žádost za doplnění usnesení ze dne 6. prosince 1918 a usnesení v odpor vzaté za doplněk tohoto. Řízení nebylo již zavedeno o obou žádostech a zavedení nového řízení nebylo by účelné, poněvadž by k jinému výsledku vésti nemohlo.

Poněvadž jsou tu též okolnosti § 112 obč. z. nezanechávající pochybnosti o tom, že Josefa X. zemřela, jeví se býti usnesení v odpor vzaté odůvodněným.

Na revidní stížnost obhájce svazku manželského Nejvyšší soud usnesením rekursního soudu v ten rozum změnil, že se usnesení soudu stolice první, pokud jím bylo vysloveno, že jest pokládati za zrušené manželství Josefy X. dne 3. října 1876 s Xem v H. uzavřené, zrušuje a soudu ukládá, aby šetření doplnil a dle jeho výsledku nově rozhodl.

Výrok o účtovaných nákladech obou stížností obhájcových příkázal dle § 44. i. n. soudu stolice první.

Odůvodnění rozhodnutí toho ze dne 26. března 1919 R I 118/19 zní takto:

X. spojil sice s návrhem svým, aby manželka jeho Josefa byla prohlášena za mrtvou, zároveň i další návrh, jak to § 9. zák. ze dne 16. února 1883 č. 20 ř. z. dopouští, aby bylo i vysloveno, že manželství jeho s ní dne 3. října 1876 uzavřené pokládá jest za zrušené, avšak soud první stolice opominul, jak to citované právé zákonné ustanovení předpisuje, zříditi současně s opatrovníkem nezvěstné také obhájce svazku manželského.

Toho opomenutí soudu postřehl žadatel, až když již řízení zahájené za účelem prohlášení jeho manželky za mrtvou bylo skončeno a usnesení, jímž ona za mrtvou byla prohlášena, bylo vydáno a vešlo v moc práva.

Otázka pravomoci usnesení nemá sice v daném případě toho významu, aby nemohlo býti doplněno.

Avšak uvážiti dlužno, že podmínky pro výrok, uzavřené manželství za zrušené vyslovující, jsou vedle § 112. obč. z.

zostřeny oproti podmínkám pouhého prohlášení za mrtva. Tyto ostřejší podmínky platí podle § 9. odst. 1. zák. z 16. února 1883 č. 20 ř. z. doposud, poněvadž uvedené právé zákonné ustanovení dovolává se pro výrok na zrušení manželství toho, že jsou tu občanským právem určené požadavky.

Proto stanoví § 9. odst. 2. cit. zák., že spojí-li žadatel návrh na prohlášení někoho za mrtva s návrhem, aby také manželství jeho bylo prohlášeno za zrušené, musí zároveň s opatrovníkem nezvěstného jmenován býti i obhájce manželského svazku.

Z toho plyne, že tento obhájce svazku manželského musí býti zřízen dříve, než soud vyřkne svůj výrok, že manželství pokládá sluší za zrušené, aby mohl již během řízení hájiti veřejný zájem, jaký státní zachování manželských sňatku má, za jakýmž účelem se právé zřizuje.

Nelze sice přisvědčiti mínění stěžovatelovu, že učiní-li se návrh, aby uznáno bylo, že manželství osoby, která byla již dříve prohlášena za mrtvou, má se považovati za zrušené, musí podle ustanovení § 9. odst. 4. cit. zák. provést se nové ediktální řízení. To se z dovolaného zákonného předpisu tím méně dá dovoditi, když se uvází, že i podle §§ 113. a 114. obč. z. provádělo se řízení ediktální jen s opatrovníkem nezvěstného a teprve po projití ediktální lhůty na nový návrh zřídil se obhájce svazku manželského, s kterým se další jednání provedlo a dle výsledku šetření rozhodlo.

Nebylo-li třeba ani podle dřívějších předpisů v době ediktální účasti obhájce svazku manželského, tím méně jest jí potřeba podle nyní zákonem ze dne 16. února 1883 č. 20 ř. z. zavedených předpisů, které měly za účel, řízení to zjednodušiti.

Výsledky řízení ediktálního, provedeného za účelem prohlášení za mrtva, platí tudíž i pro řízení další, v němž má manželství osoby té prohlášeno býti za zrušené, nového řízení ediktálního potřebí není, poněvadž toto jen jednou provést jest po zákonu předepsáno a výsledek jeho jest pro obě řízení směrodatný.

Ovšem ale, poněvadž, jak shora uvedeno, podmínky pro výrok, aby manželství uznáno bylo za zrušené, jsou ostřejší, musí se obhájce svazku manželského poskytnouti možnost, aby, než soud výrok svůj učiní, o výsledcích s opatrovníkem provedeného šetření se vyslovil, po případě, sledá-li je neposlušící, další návrhy učinil a teprve na základě takto doplněného šetření může soud rozhodnouti.

Jelikož v přítomném případě první soud tímže usnesením, kterým jmenoval obhájce svazku manželského, vyřkl již současně, že zrušuje se manželství Josefy Xové s Xem uzavřené, jež stěžovatel obhajovati měl, porušil tím zákon, rozhodnav takto předčasně, aniž obhájce svazku manželského slyšel.

Sluše o proto pro očividnou nezákonost dovolací stížnosti vyhověti, naříkané usnesení ve smyslu shora uvedeného změnit a první stolici uložiti, aby doplnila šetření výsledkem stěžovatele a po případě dalším vyhledáváním, jež on účelně navrhlne a teprve potom nově rozhodla.

Výrok o útratách obou rekursů obhájcem svazku manželského účtovaných, o nichž dle § 1. zák. ze dne 2. února 1909 č. 24 ř. z. první stolici celkově rozhodnouti přísluší, příkazuje se dle § 44. i. n. soudu prvnímu.

Rozhodnutí nejvyššího správního soudu ve věcech finančních.

1. Při vyměřování poplatků dědických jest finanční úřad povinen rozhodovati samostatně o otázce, zda dědic neb odkazovník jest nemanželským dítětem. Nál. ze dne 3./I. 1919 čís. 226/18 Sb. č. 1.

2. Úřad poplatkový, jež bere za základ vyměření poplatku převodního cenu dle daně činžovní, není povinen přihlížeti k tomu, že vyměření daně jest vadné. Nál. ze dne 23./I. 1919 čís. 606 Sb. 4.

3. Závazil-li prodloužení doby nájemní na vůli nájemcově, chce-li pokračovati v nájemním poměru na další řadu let, nemůže se při vyměření poplatku vkladního práv nájemních přihlížeti k době, na kterou bude nájemní poměr prodloužen, povolen-li vklad bez udání doby nájemní. Nál. 31./I. 1919 čís. 68 Sb. č. 6.

4. Zavázal-li se společník, že bude živnost svou provozovati nadále, výhradně pro společnost, nemůže vedle poplatků ze smlouvy vyměření býti ještě poplatek ze smlouvy dodavací. Nál. 31./I. 1919 č. 671 Sb. č. 8.

5. Knihami obchodními ve smyslu §u 206. a 272. zák. o dani osobní, rozumí se veškeré písemné pomůcky poplatníkovy,